

а в суді, кількість суддів в якому перевищує тридцять суддів, – не більше двох заступників голови суду.

Перебування судді на адміністративній посаді в суді не звільняє його від здійснення повноважень судді відповідного суду, передбачених Законом [4].

Висновок.

Отже, апеляційні загальні суди розглядають цивільні, кримінальні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, передбачених процесуальним законом справи, що виникають із господарських правовідносин, а також інші справи, віднесені процесуальним законом до їх підсудності, справи адміністративної юрисдикції (адміністративні справи).

Список використаних джерел:

1. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посібн. / за ред. І. Є. Марочкина, Н. В. Сібільової, О. М. Толочка. – К., 272 с.
2. Тетарчук І. В. Судові та правоохоронні органи України: навч. посіб. для підготовки до іспитів / І. В. Тетарчук. – К.: Центр учбової літератури. – 202 с.
3. Питання мережі місцевих загальних та апеляційних судів: Указ Президента України від 20 травня 2011 року № 591 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591/2011>.
4. Про утворення місцевих та апеляційних адміністративних судів: Указ Президента України від 16 листопада 2004 року № 1417 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1417/2004>.

Яницька Ольга Леонідівна,

студ. гр. БП-2-17

Науковий керівник: Олійник А.Ю.,

к.ю.н., проф., професор кафедри

приватного та публічного права

факультету підприємництва та права

Київського національного університету

технологій та дизайну, м. Київ, Україна

УДК 342.7

КОНСТИТУЦІЙНА СКАРГА ОСОБИ ДО КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Вступ. Конституційна скарга є новою формою звернення до Конституційного Суду України, яку було запроваджено у зв'язку із прийняттям змін до статті 55 Конституції України [1]. Ми підтримуємо висновок А.Ю. Олійника і О.В. Негодченка, що «право фізичної особи на конституційну скаргу – це закріплена в Конституції та законах України

можливість особи подати до КСУ письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано» [2, с. 46].

Основний матеріал. Громадяни та юридичні особи відповідно до статті 151¹ Конституції України можуть звертатися до Конституційного Суду України з конституційними скаргами щодо відповідності Конституції України (конституційності) законів України за умови, що автор клопотання вважає застосований в остаточному судовому рішенні в його справі закон України таким, що суперечить Конституції України. Конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано. Звертаючись до Конституційного Суду України (далі – Конституційний Суд або Суд), громадяни України, іноземці, особи без громадянства та юридичні особи повинні знати межі повноважень Конституційного Суду, питання, з яких вони можуть звертатися до нього, вимоги до конституційної скарги, які встановлюються Законом України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року (далі – Закон) [3].

1. Формою звернення громадян України, іноземців, осіб без громадянства та юридичних осіб до Конституційного Суду є *конституційна скарга*. Листи, скарги, клопотання, заяви, в тому числі позовні заяви, інші звернення з питань, вирішення яких не належить до повноважень Суду, опрацьовуються Секретаріатом Конституційного Суду (далі – Секретаріат) в порядку, передбаченому Законом України «Про звернення громадян» [4].

2. Відповідно до пункту 3 Розділу III «Прикінцеві положення» Закону конституційну скаргу може бути подано, якщо остаточне судове рішення у справі особи набрало законної сили не раніше 30 вересня 2016 року. Конституційна скарга щодо справи, остаточне судове рішення в якій набрало законної сили раніше 30 вересня 2016 року, повертається керівником Секретаріату суб'єкту права на конституційну скаргу без розгляду (абзац другий пункту 3 Розділу III «Прикінцеві положення» Закону, пункт 2 § 40 Регламенту Конституційного Суду України (далі – Регламент)) [5].

3. Конституційна скарга надсилається до Конституційного Суду поштою або подається безпосередньо до Секретаріату без сплати судового збору. Згідно зі статтею 55 Закону конституційною скаргою є подане до Суду письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу. У конституційній скарзі зазначаються: 1) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) громадянина України, іноземця чи особи без громадянства, адреса зареєстрованого місця проживання особи (для

іноземця чи особи без громадянства – місця перебування) або повна назва та місцезнаходження юридичної особи, а також номер засобу зв'язку, адреса електронної пошти, якщо такі є; 2) відомості про уповноважену особу, що діє від імені суб'єкта права на конституційну скаргу; 3) короткий виклад остаточного судового рішення, в якому було застосовано відповідні положення закону України; 4) опис перебігу розгляду відповідної справи в судах; 5) конкретні положення закону України, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України; 6) обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону; 7) відомості про документи і матеріали, на які посилається суб'єкт права на конституційну скаргу, із наданням копій цих документів і матеріалів; 8) перелік документів і матеріалів, що додаються. Копія остаточного судового рішення у справі суб'єкта права на конституційну скаргу має бути засвідчена в установленому порядку судом, що його ухвалив [3].

4. Відповідно до статті 56 Закону суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі положення) суперечить Конституції України. До суб'єктів права на конституційну скаргу не належать юридичні особи публічного права. Конституційну скаргу фізична особа підписує особисто. Якщо суб'єктом права на конституційну скаргу є дієздатна фізична особа, яка за станом здоров'я або фізичною вадою не в змозі особисто підписати конституційну скаргу, її підписує уповноважена в установленому законом порядку особа, що діє від її імені. Конституційну скаргу юридичної особи підписує уповноважена на це особа, повноваження якої має бути підтверджено установчими документами цієї юридичної особи та актом про призначення (обрання) на посаду уповноваженої особи. Згідно з частиною першою статті 74 Закону конституційна скарга подається до Суду державною мовою [3].

5. Згідно зі статтею 77 Закону конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 Закону, та якщо: 1) вичерпано всі національні засоби юридичного захисту (за наявності ухваленого в порядку апеляційного перегляду судового рішення, яке набрало законної сили, а в разі передбаченої законом можливості касаційного оскарження – судового рішення, винесеного в порядку касаційного перегляду); 2) з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі положення), сплинуло не більше трьох місяців. Як виняток, конституційна скарга може бути прийнята поза межами вимог, установлених пунктом 2 частини першої цієї статті, якщо Суд визнає її

розгляд необхідним із мотивів суспільного інтересу. Якщо суб'єкт права на конституційну скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв'язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити у конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку. Суд відмовляє у відкритті конституційного провадження, визнавши конституційну скаргу неприйнятною, якщо зміст і вимоги конституційної скарги є очевидно необґрунтованими або наявне зловживання правом на подання скарги.

6. Відповідно до статті 8 Закону, яка встановлює межі повноважень Конституційного Суду, Суд розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) чинних актів (їх окремих положень). Разом з тим, з метою захисту та відновлення прав особи Суд розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) акта (його окремих положень), який втратив чинність, але продовжує застосовуватись до правовідносин, що виникли під час його чинності.

7. У зв'язку з тим, що до Конституційного Суду України (як і до конституційних судів інших країн) значна кількість клопотань вноситься з порушенням вимог Закону, Законом і Регламентом передбачено особливий порядок їх попереднього опрацювання Секретаріатом. Так, відповідно до частини другої статті 57 Закону, пункту 8 § 39 «Регламенту» попередню перевірку конституційних скарг на відповідність вимогам, встановленим статтями 55, 56, частиною першою статті 74 Закону, здійснює Секретаріат. У разі, якщо конституційна скарга за формою не відповідає вимогам Закону, керівник Секретаріату повертає її суб'єкту права на конституційну скаргу із зазначенням, яким вимогам Закону вона не відповідає (абзац 1 частини третьої статті 57 Закону, пункт 1 § 40 Регламенту). Повернення конституційної скарги не перешкоджає повторному зверненню до Суду з дотриманням вимог Закону (абзац 2 частини третьої статті 57 Закону).

8. Звертаємо увагу, що конституційна скарга подається виключно щодо відповідності Конституції України закону України (його окремих положень). Дії чи бездіяльність органів державної влади, рішення судів у системі судоустрою України до Конституційного Суду не оскаржуються. Конституційний Суд не уповноважений здійснювати перегляд судових рішень, скасовувати їх, оцінювати правильність застосування судами норм матеріального і процесуального права, а також перевіряти судові рішення на відповідність Конституції України та законам України. Конституційний Суд не є суб'єктом законодавчої ініціативи, він не може втручатися у діяльність законодавчого органу державної влади, змінювати чи доповнювати чинні нормативні акти. З набранням чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02 червня 2016 року (набув чинності з 30 вересня 2016 року) Конституційний Суд втратив повноваження здійснювати офіційне тлумачення законів України за конституційними зверненнями громадян.

Необхідні консультації щодо підготовки конституційної скарги можуть бути надані на особистому прийомі громадян.

Висновок.

Конституційна скарга є гарантованим Конституцією України правом фізичної особи (громадянина, особи без громадянства, іноземця) звернутись із конституційною скаргою до Конституційного Суду України з підстав, установлених Конституцією, та у порядку, визначеному законом.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. Поточна редакція від 30.09.2016 р.
2. Олійник А. Ю. Право фізичної особи на конституційну скаргу в Україні / А. Ю. Олійник, О. В. Негодченко // Право і суспільство. – 2018. – № 2. – С. 42–47.
3. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 35. – Ст. 376. Поточна редакція від 05.08.2018 р.
4. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256. Поточна редакція від 25.07.2018 р.
5. Про Регламент Конституційного Суду України: Постанова Конституційного суду України від 22 лютого 2018 р. Поточна редакція від 12.09.2018 р.